

Konsekvenser av koronasituasjonen blant Creos medlemmer

Rapport med hovedresultater

Førsteamanuensis Beate Elstad, førsteamanuensis Dag Jansson og
førsteamanuensis Erik Døving ved Handelshøyskolen/
kulturledelsesstudiet OsloMet.

Forord

Foreliggende rapport er en sammenstilling av sentrale data innsamlet blant Creos medlemmer i forbindelse med koronautbruddet i Norge. Datainnsamlingen er gjort på initiativ fra forskere ved Handelshøyskolen - OsloMet storbyuniversitet som en del av vår løpende forskning på ulike spørsmål innen kulturledelse. Vi vil takke Creo for godt og konstruktivt samarbeid i gjennomføringen av undersøkelsen, og for å ha formidlet invitasjonen til å delta i spørreundersøkelsen til sine medlemmer. Rapporten er sammenstilt i løpet av to uker etter at datainnsamlingen ble avsluttet. Hensikten med hurtig rapportering har vært å gi Creo innsikt i spørsmål vedrørende sine medlemmer i en fase av krisen hvor det er stort behov for oppdatert kunnskap. Hensynet til hurtighet tilsier at vi har lagt vekt på oversikt og enkle sammenstillinger. Vi er derfor innforstått med at dataene vil reise en rekke hypoteser og spørsmål som vi i denne rapporten har måtte la ligge. Over de neste uker og måneder vil vi foreta mer detaljerte analyser av materialet. Resultatene fra dette vil publiseres i ulike vitenskapelige tidsskrifter, avhengig av problemstillinger og teoretiske perspektiver.

Oslo, 13. mai 2020.

Erik Døving, Beate Elstad og Dag Jansson

Sammendrag av hovedfunn

I perioden 17.04-25.04.2020 gjennomførte vi en spørreundersøkelse blant Creos medlemmer om konsekvenser av koronasituasjon slik de opplever det. 1337 personer fylte ut spørreskjemaet og dette utgjør 15 % av de som mottok lenken til undersøkelsen.

Usikkerhet om fremtiden

Mange opplever stor usikkerhet for tiden. Størst er usikkerheten rundt samfunnsutviklingen generelt og hva man skal jobbe med fremover. Hele 73 % opplever usikkerhet om hva de skal jobbe med *et halvt år frem i tid* «til en viss grad», «i stor grad», eller «i svært stor grad». Den langsiktige usikkerheten om hva man skal jobbe med *to år frem i tid* er lavere, der 57 % opplever langsiktig usikkerhet «til en viss grad», «i stor grad» eller «i svært stor grad». Hele 70 % opplever usikkerhet om egen økonomi «til en viss grad», «i stor grad», eller «i svært stor grad». Videre sier 42 % at de «til en viss grad», «i stor grad», eller «i svært stor grad» ikke vet om de kan fortsette å jobbe med kunst og kultur i fremtiden. Selvstendig næringsdrivende og frilansere opplever større grad av usikkerhet på alle områder sammenlignet med fast ansatte.

Forventede økonomiske konsekvenser av koronasituasjonen

Vi spurte om medlemmene forventer nedgang i total bruttoinntekt i 2020 sammenlignet med bruttoinntekten i 2019. To av tre (66 %) forventer inntektsnedgang, og blant disse forventes gjennomsnittlig inntektsbortfall på 37 % i 2020. Halvparten forventer et inntektsbortfall på minst 30 %. De som har svart på undersøkelsen har også rapportert sin totale bruttoinntekt i 2019. Denne var i gjennomsnitt på 504 738 kroner mens medianinntekten var på 500 000 kroner. Det vil si at halvparten oppgir at de tjener mer enn 500 000 kroner og halvparten mindre enn dette. Gjennomsnittlig forventet inntektsnedgang er på 178 800 kroner. Medianen er på 131 000 kroner, hvilket betyr at halvparten forventer en inntektsnedgang på minst 131 000 kroner.

Dersom vi antar at utvalget er representativt for medlemsmassen i Creo på 9389 personer, kan vi anslå at 5633 medlemmer venter inntektsnedgang i 2020 og at summen for alle Creos medlemmer blir i overkant av 1 milliard kroner. Tar vi isteden utgangspunkt i medianinntekten kan vi anslå inntektstapet til rundt 730 millioner kroner. Dette er vel og merke forventet nedgang basert på det respondentene i utvalget visste i midten av april 2020. Utrekningen forutsetter dessuten at medlemmene som ikke svarte i det store og hele er lik de som faktisk svarte på spørreundersøkelsen. Det er med andre ord flere usikre faktorer i utregningen. Summen for alle medlemmene antyder derfor en prognose for *størrelsesorden* av inntektsbortfall snarere enn en eksakt og sikker beregning.

Særlig næringsdrivende og frilansere venter stor nedgang i inntekt, der 43 % forventer et inntektsbortfall på 50 % eller mer fra 2019 til 2020. Blant de fast ansatte forventer bare 4,5 % et tilsvarende inntektsbortfall. Videre oppgir 47 % i gruppen «Tekniker (lyd/lys/studio)/scenograf/kostymedesigner, produsent, inspisient» et forventet inntektsbortfall på 50 % eller mer i samme periode. Tilsvarende tall for gruppen «Kulturskolelærer/musikklærer/lærer, pedagog» er 3,2 %. Disse tallene henger sammen med at mange i teknikergruppen er selvsysselfølsatte, mens mange i lærergruppen har fast jobb.

Positive og negative konsekvenser på opplevd arbeidsvilkår og arbeidsmiljø

Selv om flest har opplevd utelukkende negative konsekvenser av koronasitasjonen (611 personer eller 47 %), opplever 539 personer (41,5 %) både positive og negative konsekvenser. I gjennomsnitt oppleves fleksibiliteten når det gjelder arbeidstid og mulighetene for å jobbe selvstendig som noe bedre enn før. Videre opplever mange en forbedring ved å ha bedre tid til andre ting enn jobben, mer ro i hverdagen, og at de har mer tid til refleksjon og fordypning i kunstnerisk arbeid. Gruppen «tekniker/ scenograf/ kostymedesigner/ produsent» opplever i større grad en forbedring når det gjelder tid til andre ting enn jobben, sammenlignet med andre grupper. Videre erfarer gruppen «kantorer/organister/ kirkemusikere» en forbedring når det gjelder tid til refleksjon og fordypning i kunstnerisk arbeid sammenlignet med andre grupper.

Hele 80 % opplever at muligheter for kontakt med mennesker i jobbsammenheng er «blitt noe verre» eller «mye verre», der halvparten opplever at det er «blitt mye verre». Samtidig mener svært mange at mulighetene til sosial kontakt er meget viktig for dem i en jobb. Dermed kan vi anta at redusert sosial kontakt i jobbsammenheng er en stor utfordring for mange. 44 % har også erfart at det mentale overskuddet har «blitt noe verre» eller «blitt mye verre», og 26 % sier at nattesøvnen er «blitt noe verre» eller «blitt mye verre».

Videre har mange opplevd manglende motivasjon til å øve (45 %), og 40 % har erfart at de fysiske konsekvensene av å ha hjemmekontor kan gjøre det vanskelig å øve/trene/ivareta profesjonelle ferdigheter. 31 % opplever også fysiske plager som følge av hjemmekontor/endret fysisk arbeidsmiljø. I tillegg er det andre utfordringer som følge av at fysioterapeuter og andre behandlere har hatt stengt (26 %). Videre har en del måtte forholde seg mer til NAV og brukt tid og energi på administrative oppgaver (24 %). Noen opplever også redsel for å ikke greie å opprettholde sitt ferdighetsnivå (25,5 %) samt prestasjonsangst tilknyttet nettbaserte arrangementer (22 %).

Mestring av situasjonen

Det rapporteres om stor grad av problemløsende atferd med økt bruk av digitale medier, gi og oppsøke sosial støtte hos kolleger og venner, rotering av arbeidsoppgaver, samt vedlikehold og utvikling av kompetanse. Ved nedstenging av arrangementer, arbeidsplasser og økt bruk av hjemmekontor/studio, har mange kompensert dette ved å øke bruken av digitale medier. Hele 50 % oppgir at de i «svært stor grad» har økt bruken av digitale medier i jobbsammenheng og 80 % oppgir at de har gjort dette i «i noen grad», «til en viss grad» eller i «svært stor grad». Man har også i større grad brukt digitale medier til å oppsøke venner og kolleger, der 78 % har oppsøkt kolleger gjennom sosiale medier «i noen grad», «til en viss grad» eller i «svært stor grad». Hele 84 % har rotert på jobbplanene sine «i noen grad», «til en viss grad» eller i «svært stor grad», og fokusert på aktiviteter som er mulig i denne situasjonen som å komponere, jobbe i hjemmestudio, trene, øve, lage planer og administrere. Nært koblet til dette er å vedlikeholde og utvikle ny kompetanse, der 77 % oppgir at de har brukt tid til å videreutvikle ferdighetene sine «i noen grad», «til en viss

grad» eller i «svært stor grad». Eksempler på dette er å øve inn nytt repertoar og lære seg nye metoder og programvare som kan brukes i jobben.

Det er få tegn til at man ønsker å forlate yrket sitt og finne annen jobb innen kunst- og kulturfeltet eller andre steder. Det ser derimot ut til at man har en solid yrkesidentitet og har fått styrket synet på kunst og kultur som viktigere enn noensinne.

Yrkestilknytning og total jobbtilfredshet

Hele 85 % vil i meget eller svært stor grad fortsette i samme yrke som nå, 91 % er i meget eller svært stor grad stolte av yrket sitt, og 81 % mener i meget eller svært stor grad at det er viktig for dem å fortsette i samme yrke. Kun et lite mindretall (mellom 11 og 14 %) opplever sin totale jobbsituasjon som dårlig. Dette tyder på at Creos medlemmer består av yrkesgrupper som er svært glade i jobben sin til tross for betydelig usikkerhet om fremtidig jobb, egen økonomi og endringer i arbeidssituasjonen.

Innholdsfortegnelse

Forord	2
Sammendrag av hovedfunn	3
Innholdsfortegnelse	7
1. Bakgrunn og problemstillinger	8
2. Gjennomføringen av undersøkelsen	10
3. Resultater fra undersøkelsen	12
3.1 Tilknytningsformer.....	12
3.2 Omfanget av positive og negative konsekvenser av koronasituasjonen	13
3.3 Forventede økonomiske konsekvenser av koronasituasjonen	15
3.4 Usikkerhet om fremtiden	19
3.5 Endring i arbeidssituasjonen	21
3.6 Mestring av situasjonen	26
3.7 Yrkestilknytning og total jobbtilfredshet.....	29
Relevant litteratur	32
Vedlegg.....	33

1. Bakgrunn og problemstillinger

Kunst og kultur er en av samfunnssektorene som er brått og gjennomgripende blitt rammet av koronakrisen. Store deler av feltet er basert på at mennesker samles og deler opplevelser på felles arenaer og forsamlingsforbud har lukket disse arenaene. Dette har stilt kunstnere og kulturarbeidere overfor akutte krav til tilpasning, både i form av konkrete handlinger og andre tilpasninger.

Nedstengingen av store deler av Norge skjedde torsdag 12. mars kl. 18 og etter dette har situasjonen endret seg fra dag til dag. Vi har foretatt en undersøkelse av hvordan kunstnere og kulturarbeidere opplever denne uvanlige og uavklarte situasjonen. I samarbeid med Creo ble det gjennomført en datainnsamling i perioden 17.04.2020-25.04.2020. Dette var en tid med stor usikkerhet både med hensyn til videre smitteråd, hvordan kompensasjonsordningene ville fungere, og om forbudet mot arrangementer med mer enn 500 personer ville vare over sommeren. Mange var også, ifølge Aftenposten 30. mars, blitt permitterte fra kunstinstitusjoner som Den norske opera og ballett, Nationaltheatret, Det Norske Teatret og Oslo Nye Teater. De fleste fysiske arenaer for kunst og kultur var stengt, og skolene var fortsatt stengt, mens barnehagene åpnet midt i datainnsamlingsperioden på mandag 20. april. Samtidig foregikk det utstrakt eksperimentering med nye konsertformer og arbeidsmåter baserte på digitale medier. Blant annet innledet Oslo filharmoniske orkester en digital konsertserie - Mellomspill - i perioden (fra 22 april), og det kom en rekke digitale initiativer med arrangering av digitale konserter og andre kulturarrangementer. Et annet eksempel var igangsetting av drive-in konserter og kino.

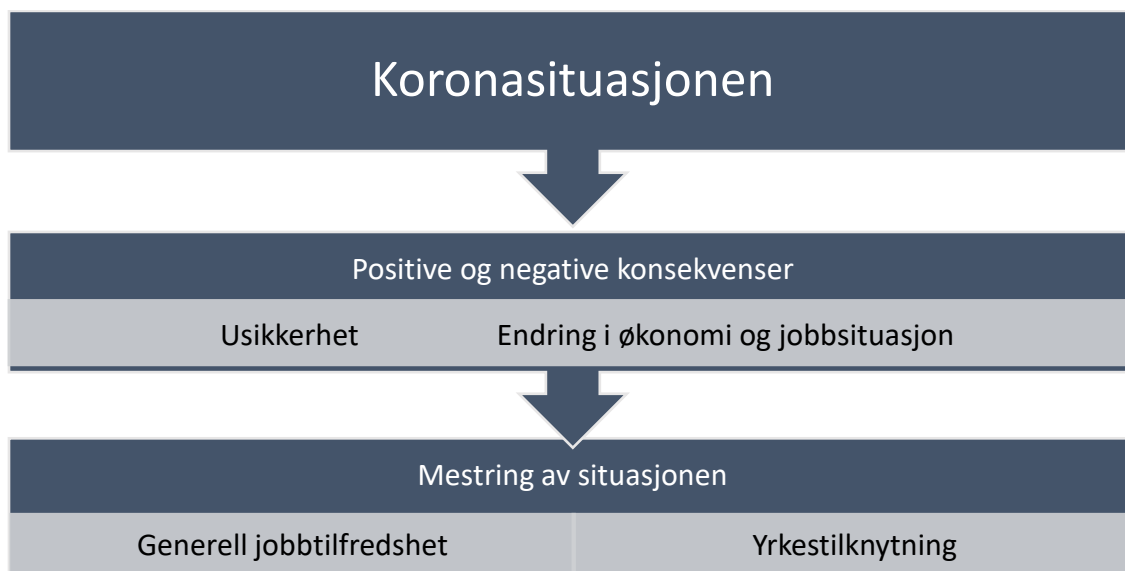
Dette beskriver en unntakstilstand med stor usikkerhet på mange vis. På den ene siden har det vært gjengs oppfatning at kunst- og kulturfeltet er veldig hard rammet, med dystre fremtidsutsikter med henblikk på når man kunne forvente ordinær aktivitet igjen. Samtidig har aktørene i feltet vist stor evne til å finne nye og kreative løsninger for utøvelse av sin profesjonelle virksomhet. I dette forskningsprosjektet ved OsloMet undersøker vi derfor spørsmålet:

Hvordan møter kunstnere og kulturarbeidere koronasituasjonen når det gjelder sin profesjonelle virksomhet? Mer konkret søker prosjektet svar på følgende spørsmål:

1. Hvilke positive og negative konsekvenser har kunstnere og kulturarbeidere erfart som følge av koronasituasjonen i form av usikkerhet, personlig økonomi og jobbsituasjon?
2. Hvilke tilnærminger har kunstnere og kulturarbeidere valgt for å mestre situasjonen?
3. Er det sammenheng mellom mestring og endring i arbeidsvilkår og deres oppfatning av jobbtilfredshet og yrkestilknytning?

Oppbyggingen av rapporten er presentert i figuren nedenfor.

Figur 1.1 Rammeverk for undersøkelsen

Det du nå leser er en rapport fra arbeid-i-prosess et par uker etter at datainnsamlingen ble avsluttet, med vekt på hovedfunn vi antar er av interesse for Creo. Vi har fått inn mange svar, og vi rapporterer her ikke de åpne spørsmålene i undersøkelsen. Dette er også svært interessante data som vil bli analysert i dybden senere. Det samme gjelder spørsmål 3, som er mer tidkrevende og komplekst å analysere. Vi legger altså mest vekt på spørsmål 1 og 2.

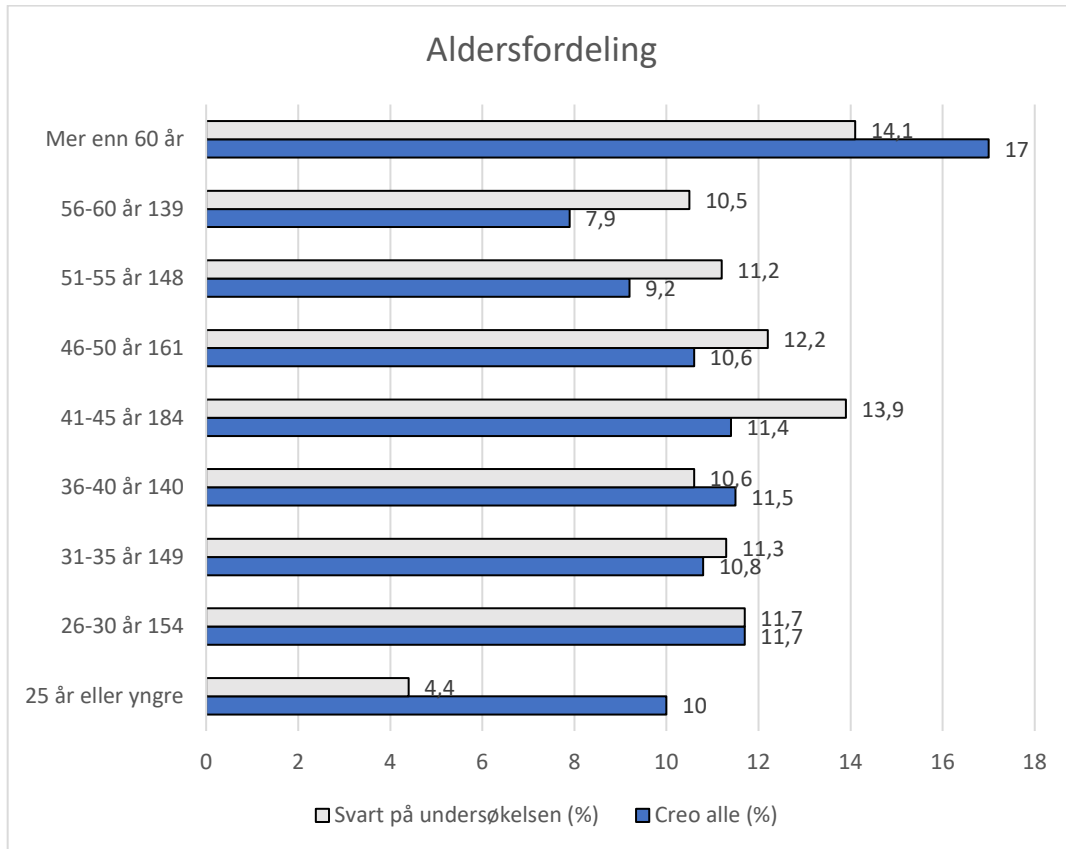
2. Gjennomføringen av undersøkelsen

Vi utarbeidet et spørreskjema med en blanding av åpne og lukkede spørsmål. Spørsmålene omfattet i hovedsak økonomiske konsekvenser, opplevd usikkerhet, endringer i arbeidsvilkår, og mestring av situasjonen. Det ble også spurt om vurdering av yrkestilknytning, ønsket om å fortsette i samme jobb og total tilfredshet med jobbsituasjonen. I tillegg la vi inn spørsmål om alder, kjønn, sivilstatus, utdanning, og lederansvar.

Det var viktig å avgrense datainnsamlingen til en begrenset tidsperiode, siden rammebetingelsene for kunstnere og kulturarbeidere endrer seg meget raskt for tiden. Datainnsamlingen ble derfor gjennomført i perioden 17. til 25. april 2020. Vi sendte spørreskjemaet for pretest hos Creo i uke 16. Deretter ble informasjon med lenke til undersøkelsen i nettskjema.uio.no sendt ut via nyhetsbrev fra Creo fredag 17.04.2020. Nyhetsbrevet ble sendt til 8 742 mottakere der 62 % åpnet nyhetsbrevet og 1 057 mottakere klikket på lenken i nyhetsbrevet. Vi mottok 752 svar før det ble sendt en automatisk purring på nyhetsbrevet mandag 20. april. Det var kommet inn 825 skjema før en siste purring ble sendt ut onsdag 22. april. Her var det 50 % som åpnet e-posten og 830 personer som klikket på lenken. Vi endte med totalt 1337 svar på undersøkelsen. Dette gir en svarprosent på 15,3 % av de 8742 mottakerne av e-post med lenke til undersøkelsen.

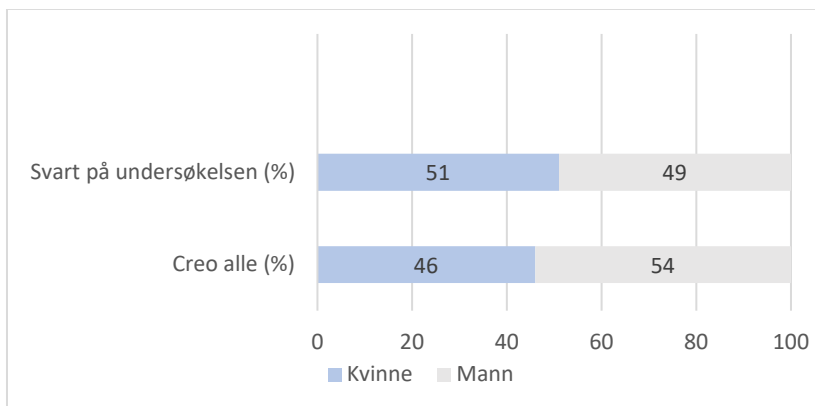
For å se nærmere på om de som har svart er representative for Creos medlemsmasse har vi sammenlignet kjønn, alder, og yrkesgruppe for de som har svart på undersøkelsen med Creos medlemsmasse generelt. Vi bruker her 8970 medlemmer i Creo som har e-postadresse som sammenligningsgrunnlag. Dette er noe flere enn antallet som fikk tilsendt nyhetsbrevet. Det er likevel færre enn totalantall medlemmer på 9389. Creo har medlemmer som deler e-postadresse (for eksempel samboere/ektefeller) og ikke alle har e-post-adresse.

Figur 2.1 Sammenligning av aldersfordeling mellom de som svarte på undersøkelsen og Creos medlemmer (i prosent)

Det er få store avvik i aldersfordelingen. Det er noe færre i de eldste og yngste aldersgruppene som har svart på undersøkelsen, mens aldersgruppen mellom 41 år og 60 år er noe overrepresentert.

Figur 2.2 Sammenligning av kjønnsfordeling i prosent mellom Creos medlemmer og de som svarte på undersøkelsen (i prosent)

Vi ser at kjønnsfordelingen er relativt jevn både blant Creos medlemmer generelt og blant de som svarte på undersøkelsen. Det er relativt sett noe flere kvinner enn menn som har svart på undersøkelsen sammenlignet med kjønnsfordelingen i Creo generelt, slik at kvinner er noe overrepresentert i undersøkelsen.

Vi har også sett nærmere på fordelingen av stillingstyper blant de som svarte på undersøkelsen og Creos medlemmer. Det har vist seg å være vanskelig å få helt nøyaktige tall for andel av de ulike yrkesgruppene i Creo. Vi har derfor rangert yrkesgruppene etter størrelse (se Tabell 1 i vedlegget til rapporten). Vi ser at rekkefølgen er lik for de fem største grupperingene: (1) Musiker/ sanger/ komponist/dirigent, (2) Kulturskolelærer/musikklærer/lærer, (3) Pedagog, (4) Kantor/ organist/ kirkemusiker, og (5) Tekniker (lyd/lys/generelt)/ scenografi/ kostymedesigner. Det er også små avvik for de mindre gruppene bortsett fra at det er relativt sett noen flere som har svart innen administrative stilling sammenlignet med Creos medlemsmasse. Vi må likevel ta forbehold om at vi ikke har eksakte tall for representativiteten knyttet til de ulike yrkesgruppene.

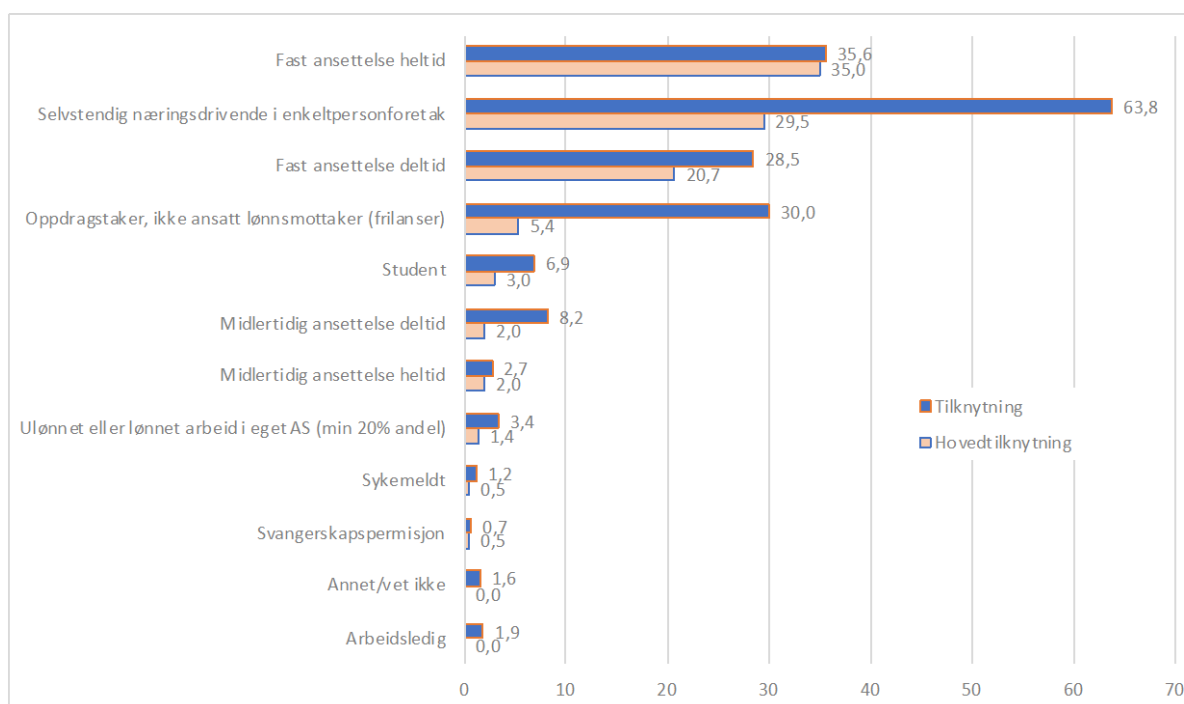
Alt i alt er det noen små, men ingen betydelige avvik mellom de som har svart på undersøkelsen og Creos medlemsmasse når det gjelder aldersfordeling og kjønnsfordeling. Det er noe usikkerhet når det gjelder stillingstype, selv om det ut fra rangering ikke er noen avvik for de fem største yrkesgruppene.

3. Resultater fra undersøkelsen

3.1 Tilknytningsformer

Figur 3.1.a viser prosentandel av utvalget som har krysset av for ulike tilknytningsformer. Det var mulig å krysse av for flere tilknytningsformer, slik at summen av de mørke søylene blir mer enn 100%. Den lyse søylen viser fordeling av hovedtilknytningsform. Om lag en tredel har fast ansettelse på fulltid. Nesten to tredeler er selvstendig næringsdrivende, mens bare 30 % har dette som hovedtilknytningsform. Også for frilansere er det stor forskjell på de som er frilansere ved siden av annen aktivitet og de som er frilansere som hovedtilknytningsform. Mens 30 % oppgir at de er frilansere er det bare 5 % som oppgir dette som hovedtilknytningsform.

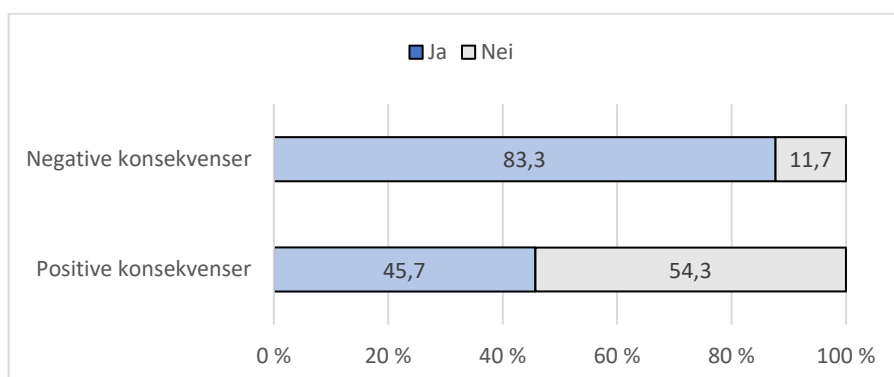
Figur 3.1 Ulike tilknytningsformer hos de som svarte på undersøkelsen (i prosent)

3.2 Omfanget av positive og negative konsekvenser av koronasituasjonen

Figur 3.2 viser prosentvise svar på om koronasituasjonen har negative og positive konsekvenser. 83 % rapporterer at de har opplevd negative konsekvenser. Samtidig har også 46 % opplevd positive konsekvenser. Det innebærer at for mange er konsekvensene blandet.

Figur 3.2 Positive og negative konsekvenser av koronasituasjonen for Creos medlemmer (i prosent)

I Tabell 3.1 ser vi kombinasjonen av de to svarene. Flest har opplevd utelukkende negative konsekvenser (611 personer eller 47 %). Samtidig er det 539 personer (41,5 %) som

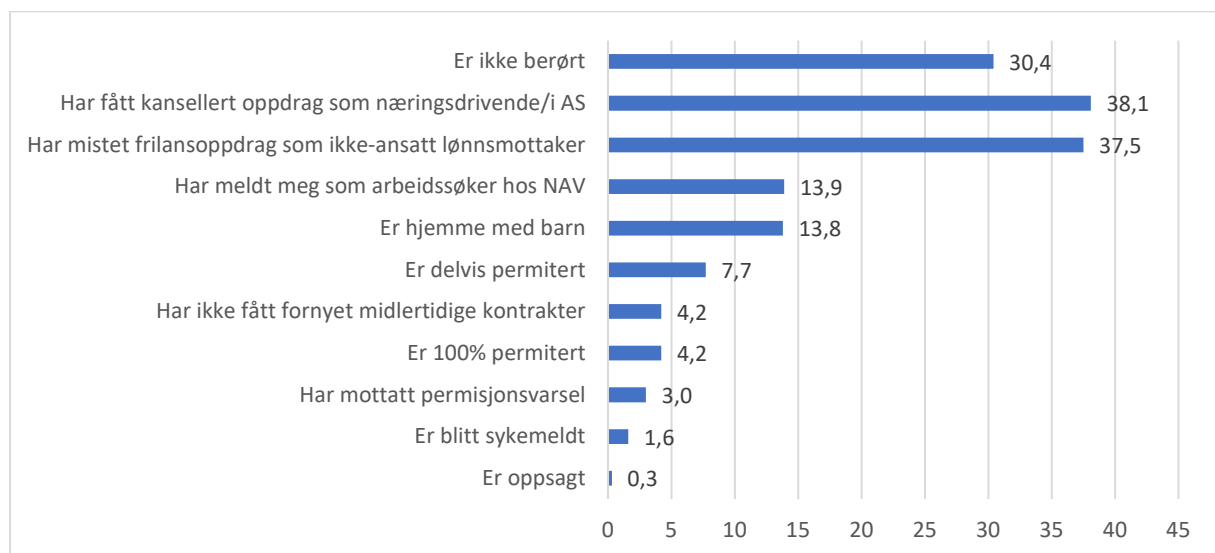
sier at de både har opplevd både positive og negative konsekvenser. Det er bare 57 personer (4,4 %) som har opplevd utelukkende positive konsekvenser, og 91 personer (7 %) har opplevd hverken negative eller positive konsekvenser.

Tabell 3.1 Positive og negative konsekvenser av koronasituasjonen (antall personer)

Positive konsekvenser	Negative konsekvenser		
	Ja	Nei	I alt
Ja	539	57	596
Nei	611	91	702
I alt	1150	148	1298

Figuren og tabellen ovenfor omhandler om man er berørt - ikke type eller alvorlighetsgrad av konsekvensene. Figur 3.3 viser forekomsten av ulike typer konsekvenser når det gjelder oppdrag og tilknytning til arbeidslivet. Det var mulig å krysse av for flere konsekvenser.

Figur 3.3 I hvilken grad koronasituasjonen har ført til permisjoner og endring i oppdrag (i prosent)

Blant de som er berørt er bortfall av arbeidsinntekt den største konsekvensen, enten det er som selvstendig næringsdrivende (38%) eller som ikke-ansatt lønnsinntaker (38%). I sum rammer ulike permitteringskonsekvenser (15%) og 14 % har meldt seg som arbeidssøker hos NAV. Også 14 % har vært hjemme med barn.

3.3 Forventede økonomiske konsekvenser av koronasituasjonen

Nedenfor har vi satt opp selvrapportert bruttoinntekt for 2019. Vi ser at gjennomsnittsinntekten er på nesten 505 000 kroner, mens medianinntekten er på 500 000 kroner. Medianinntekten innebærer at 50 % oppgir å ha en inntekt på mindre enn 500 000 kroner og 50 % oppgir å ha en inntekt mer enn dette. Gjennomsnittsinntekten er høyere enn medianinntekten fordi det er noen med høye inntekter som drar opp gjennomsnittsinntekten.

Tabell 3.2 Totalinntekt i 2019

Gjennomsnitt	504 738 kroner
Median	500 000 kroner
Antall svar	1 232

I tabellen nedenfor viser vi andelen som forventer endringer i totalinntekten i 2020 som andel av med deres totalinntekt i 2019.

Tabell 3.3 Andel av utvalget (i prosent) som forventer endring i totalinntekt fra 2019 til 2020

Forventer inntektsfall	66,1 %
Forventer ikke endring	33,5 %
Forventer inntektsøkning	0,4 %
Sum	100 %

Antall svar: 1226

Om lag to av tre tror at inntektene vil gå ned mens om lag en av tre forventer ingen endringer. Bare 5 personer (0,4 %) tror at inntekten vil øke i forbindelse med koronasituasjonen. Vi spurte om hvor stor de forventer at inntektsnedgang vil være.

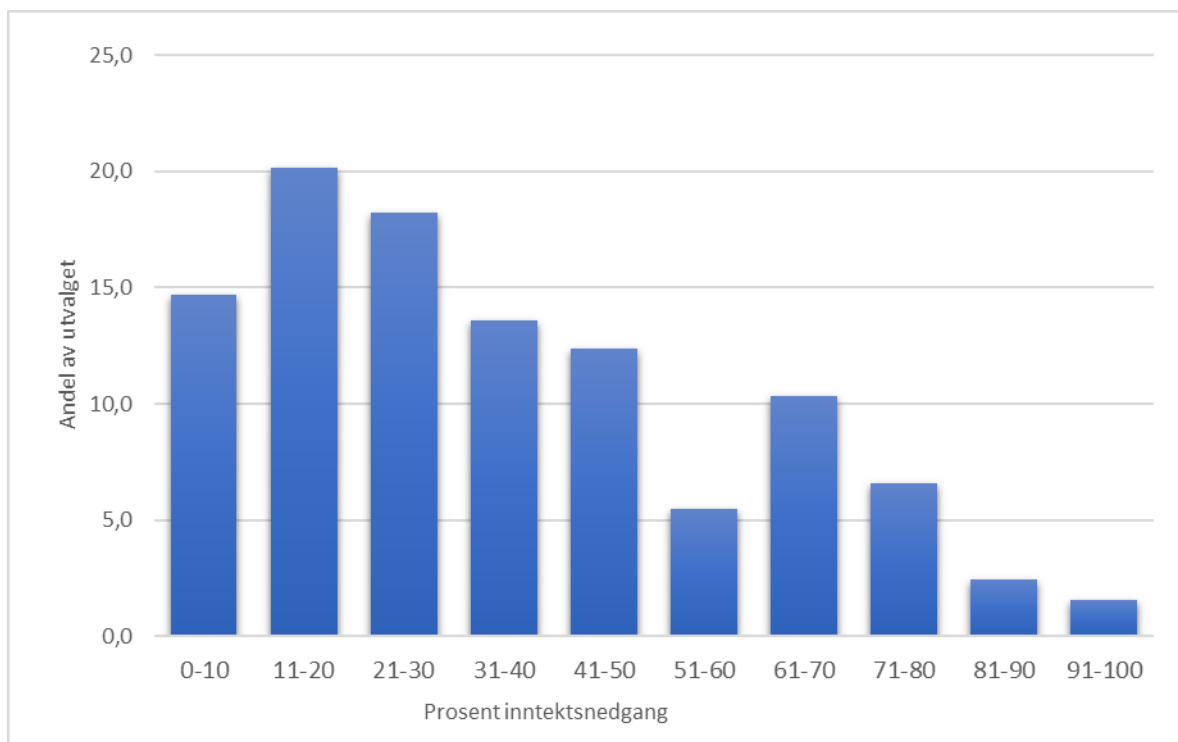
Tabell 3.4 Hvor mye forventes inntektsbortfallet å bli (i prosent) i løpet av 2020 sammenlignet med totalinntekten i 2019?

Gjennomsnitt	37 %
Median	30 %
Laveste svar	0 %
Høyeste svar	100 %

Antall svar: 823 (514 svarte ikke på dette spørsmålet fordi de ikke forventet inntektsnedgang).

Gjennomsnittlig forventet inntektsbortfall er 37 %. Median på 30 betyr at halvparten forventer et inntektsbortfall på minst 30 %, mens halvparten venter et fall på 30 % eller mindre. Forskjellen på gjennomsnitt og median skyldes at en del respondenter forventer et inntektsbortfall på nær 90 % og disse trekker opp gjennomsnittet (se Figur 3.4). En tredel av respondentene venter en inntektsnedgang på 50 % eller mer. Vi finner en svak negativ sammenheng mellom prosentvis forventet nedgang i inntekt og inntektsnivå, slik at de som tjener minst jevnt over venter størst prosentvis nedgang.

Figur 3.4 Fordelingen av inntektsbortfall i prosent (823 svar)

Vi har gjort et anslag på hvor stort det forventede inntektsbortfallet er for Creos medlemmer totalt sett. Blant de som svarte på undersøkelsen har omtrent to tredeler (823 yrkesutøvere) oppgitt en forventet inntektsnedgang. Vi ba respondentene konkret om å anslå nedgangen i prosent for inntekten i 2020 sammenlignet med 2019. Blant disse 823 er gjennomsnittet 37 % og medianen 30 % (det vil si at halvparten av 823 venter en nedgang på minst 30 %). Fordi nedgangen i prosent gjelder årsinntekten (som nesten alle 823 også opplyste om) kan vi regne dette om til et beløp i kroner for hver enkelt. Summen for de 804 som har opplyst om inntekt blir vel 143 millioner kroner i forventet inntektsbortfall for 2020.

Gjennomsnittlig forventet inntektsnedgang er på 178 800 kroner og medianen er på 131 000 kroner, det vil si at halvparten venter en nedgang på minst 131 000 kroner.

I vårt utvalg venter 60 % inntektsnedgang. Dersom vi antar at utvalget er representativt for medlemsmassen på 9389 kan vi anslå at 5633 medlemmer venter inntektsnedgang i 2020. Vi kan videre med utgangspunkt i gjennomsnittet anslå summen for alle medlemmer i Creo til i overkant av 1 milliard kroner. Tar vi utgangspunkt i medianen (som er mindre utsatt for tilfeldigheter enn gjennomsnittet) kan vi anslå inntektstapet til rundt 740 millioner kroner. Dette er vel og merke forventet nedgang basert på det respondentene i utvalget visste i april 2020. Utrekningen forutsetter dessuten et medlemstall på 9389 og at de medlemmene som faktisk svarte på spørreundersøkelsen i det store og hele er lik øvrige medlemmer. Det er med andre ord flere usikre faktorer i utregningen. Summen for alle medlemmene antyder derfor en prognose for *størrelsesorden* av inntektsbortfallet snarere enn en eksakt og sikker beregning.

I Tabell 3.5 ser vi hvilke typer inntektsbortfall som er utbredt blant de som svarte.

Tabell 3.5 Forventet inntektsnedgang (i prosent) for ulike grupper

	Gjennomsnitt %	Antall
Har mistet frilansoppdrag som ikke-ansatt lønnsinntaker	38,0 %	415
Har fått kansellert oppdrag som næringsdrivende/i AS	40,3 %	452
Har meldt meg som arbeidssøker hos NAV	47,8 %	171

Antall svar: 823 (514 forventer ikke endring i inntekt)

Vi ser at de som har fått kansellerte oppdrag som næringsdrivende/i AS og som forventer inntektsnedgang i 2020, forventer i snitt 40 % nedgang i 2020 sammenlignet med 2019. Tilsvarende tall for de som har mistet frilansoppdrag er 38 %. Høyest forventet inntektsbortfall er de som har meldt seg som arbeidssøker hos NAV. Disse forventer et inntektsbortfall på hele 48 %.

I Tabell 3.6 har vi skilt mellom tre grupper - de som forventer minst 80 % inntektsbortfall, de som forventer 50-80 % inntektsbortfall og flertallet som forventer inntektsbortfall under 50 %. Det er særlig næringsdrivende og frilansere som venter stor

nedgang i inntekt. Hele 43 % regner med å miste over halvparten av sin normale inntekt i denne perioden. Lærere/pedagoger og de som jobber innen dans/drama opplever relativt lite nedgang sammenlignet med gruppen musiker/sanger/komponist/dirigent musikere og gruppen danser/koreograf, skuespiller/dramaturg/ regissør/sufflør dansere. Gruppen teknikker (lyd/lys/studio)/ scenograf/ kostymedesigner/produsent/inspisient er den gruppen som tror at inntekten går mye ned, der 47 % av gruppen regner med minst 50 % inntektsbortfall. I denne gruppen er det flere som er selvsysselestatte sammenlignet med fast ansatt (se Tabell 2 i vedlegget). Mannlige yrkesutøvere venter litt mer nedgang enn kvinnelige, og de yngste forventer større nedgang enn de eldste. De som har lang utdanning venter mindre nedgang i inntekt enn de med kortere utdanning.

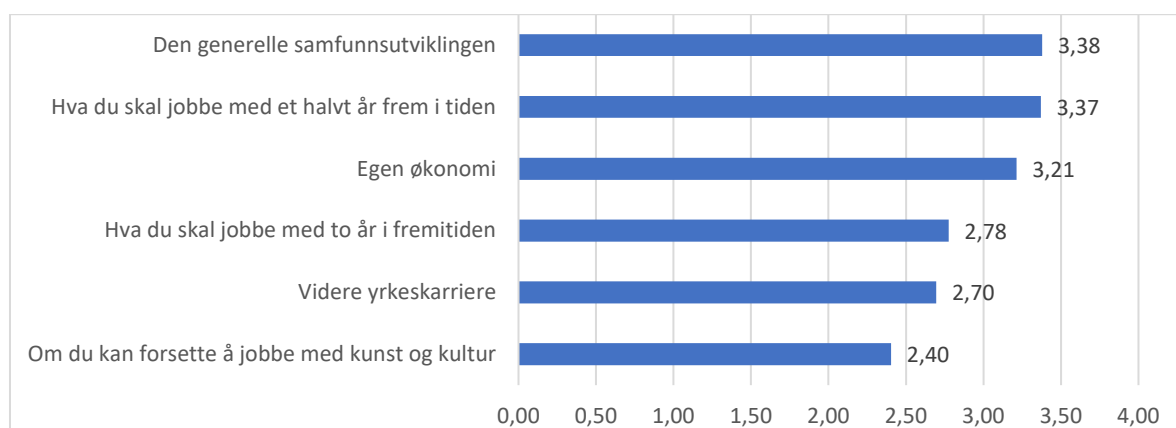
Tabell 3.6. Andel (i prosent) som forventer inntektsbortfall i ulike grupper, fordelt på tre konsekvenskategorier

	Mindre enn 50 % inntektsbortfall	50 % - 80 % inntektsbortfall	Mer enn 80 % inntektsbortfall	Antall
Fast ansatt	95,5%	3,8%	0,7%	736
Næringsdrivende eller frilanser	57,4%	28,6%	14,1%	462
Musiker/sanger/komponist/dirigent	69,4%	22,7%	7,9%	572
Kulturskolelærer/musikklærer/lærer, pedagog	96,8%	2,9%	0,3%	376
Tekniker (lyd/lys/studio)/scenograf/kostymedesigner, produsent, inspisient	52,9%	28,1%	19,0%	121
Danser/koreograf, skuespiller/dramaturg/ regissør/ sufflør	84,4%	9,4%	6,3%	32
Kvinne	85,0%	10,0%	4,9%	667
Mann	75,2%	18,0%	6,8%	646
40 år eller yngre	71,5%	19,8%	8,8%	501
41-60 år	84,0%	11,4%	4,6%	632
Over 60 år	89,2%	8,1%	2,7%	186
1-2 år høyere utdanning	58,7%	30,7%	10,7%	75
Bachelor/lavere grad	81,0%	12,8%	6,2%	405
Master/høyere grad	84,4%	11,7%	3,9%	712

3.4 Usikkerhet om fremtiden

Koronautbruddet har rammet hele samfunnet på en gjennomgripende måte, og det oppleves størst usikkerhet tilknyttet den generelle samfunnsutviklingen (gjennomsnitt = 3,38 i en skala fra 1 til 5). Hele 93 % opplever usikkerhet om dette «til en viss grad», «i stor grad», eller i «svært stor grad» (se Tabell 3 i vedlegget). Det er verd å merke seg at den *kortsiktige* usikkerheten (gjennomsnitt = 3,37) oppleves som større enn den *langsiktige* usikkerheten (gjennomsnitt = 2,78). Hele 73 % opplever usikkerhet om hva de skal jobbe med om et halvt år «til en viss grad», «i stor grad», eller «i svært stor grad», og halvparten av utvalget opplever dette «i stor grad» eller «i svært stor grad». Det ser altså ut til at man opplever størst usikkerhet tilknyttet koronasituasjonen det kommende halvåret, og at mange har en tiltro til at forholdene er tilbake til det mere normalt etter to år. Det betyr ikke at man ikke føler usikkerhet lengre frem i tiden. Det er fortsatt 57 % som opplever usikkerhet «til en viss grad», «i stor grad», eller i «svært stor grad» om hva man skal jobbe med to år frem i tiden.

Figur 3.5 Opplevd usikkerhet tilknyttet koronasituasjonen – gjennomsnitt (skala 1-5)

Skala: 1= i svært liten grad, 2=l liten grad, 3 = Til en viss grad, 4 = I stor grad, 5 = I svært stor grad

Usikkerhet om egen økonomi er noe man til en viss grad opplever (gjennomsnitt = 3,21) der 70 % opplever dette «til en viss grad», «i stor grad», eller i «svært stor grad», hvorav 41,5 % opplever dette «i stor grad», eller i «i svært stor grad». Det betyr at mange opplever meget stor usikkerhet tilknyttet egen økonomi. Vi så tidligere (Tabell 3.3) at 66 % forventer en inntektsnedgang i 2020 fra 2019, med en gjennomsnittlig forventet nedgang på 37 %. Rundt 6 % av respondentene venter et inntektsbortfall på hele 80 % eller mer, noe som innebærer meget stor usikkerhet når det gjelder egen fremtidig økonomi.

Respondentene opplever minst usikkerhet knyttet til videre yrkeskarriere og om en skal

fortsette å jobbe med kunst- og kultur. Det er likevel 42 % som opplever usikkerhet om de kan fortsette å jobbe med kunst og kultur «til en viss grad», «i stor grad», eller «i svært stor grad», hvorav 19 % opplever dette «i stor grad», eller «i svært stor grad» (se Tabell 3 i vedlegget).

Opplevd usikkerhet vil trolig variere mye mellom de som har fast jobb på den ene siden og de som hovedsakelig er selvsysselelsatte som frilansere eller selvstendig næringsdrivende. I Tabell 3.7 har vi analysert dette nærmere.

Tabell 3.7 Gjennomsnittlig usikkerhet for de to gruppene fast ansatte og selvsysselelsatte – gjennomsnitt (skala 1-5)

	Fast ansatt	Frilans/ selvstendig nærings- drivende	Samlet
Den generelle samfunnsutviklingen	3,2	3,6	3,4
Hva du skal jobbe med et halvt år frem i tiden	2,8	4,1	3,3
Egen økonomi	2,6	4,0	3,2
Hva du skal jobbe med to år frem i tiden	2,4	3,2	2,7
Videre yrkeskarriere	2,3	3,3	2,7
Om du kan fortsette å jobbe med kunst og kultur	2,1	2,9	2,4
Antall	729	457	1186

Skala: 1=i svært liten grad, 5=i svært stor grad.

De selvsysselelsatte opplever gjennomgående mer usikkerhet på alle områder sammenlignet med fast ansatte. Det er størst forskjeller mellom fast ansatte og selvsysselelsatte når det gjelder usikkerhet rundt økonomi og kortsiktig jobbusikkerhet. Her er forskjellene mellom gruppene store, og det er tydelig at de selvsysselelsatte opplever stor grad av usikkerhet for det kommende halvåret om sin jobbsituasjon og egen økonomi. For videre yrkeskarriere og om de kan fortsette å jobbe i kunst- og kulturfeltet er det også en forskjell, der selvsysselelsatte opplever størst usikkerhet. Begge gruppene uttrykker litt over middels usikkerhet om den generelle samfunnsutviklingen.

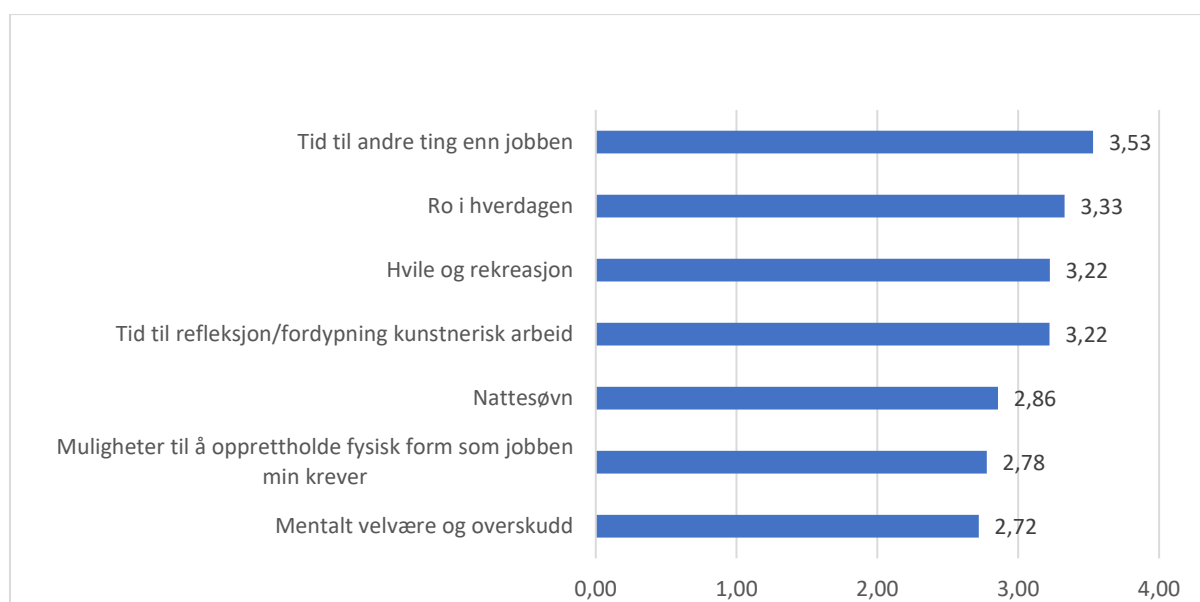
Alt i alt ser vi at usikkerhet rundt samfunnsutviklingen og hva man skal jobbe med om et halvt år er høyere enn den mer langsiktige usikkerheten om hva man skal jobbe med om to år. I så måte ser det ut til at man forventer seg at situasjonen vil normalisere seg noe i løpet av de neste to årene. Samtidig opplever de en økonomisk usikkerhet og en av fem sier at de «i stor grad», eller i «svært stor grad» ikke vet om de kan fortsette å jobbe med kunst

og kultur i fremtiden. De selvsyssele satt opplever større grad av usikkerhet på alle områder enn fast ansatte, og forskjellen er mest fremtredende for jobbsituasjonen det kommende halvåret samt egen økonomi.

3.5 Endring i arbeidssituasjonen

Koronasituasjonen har ulike konsekvenser for arbeidssituasjonen, og i Figur 3.6 og Figur 3.7 har vi sett nærmere på både fysiske og psykososiale konsekvenser som Creo har vært særlig interessert i å få vite mer om.

Figur 3.6 I hvilken grad har den psykososiale og fysiske arbeidssituasjonen endret seg som følge av koronasituasjonen – gjennomsnitt (skala 1-5)

Skala: 1 = Blitt mye verre, 2 = Blitt noe verre, 3 = Omtrent som før, 4 = Blitt noe bedre, 5 = Blitt svært mye bedre

Vi ser av Figur 3.6 noen positive effekter av koronasituasjonen. Respondentene opplever det noe bedre enn før å ha mer tid til refleksjon og fordypning i kunstnerisk arbeid (gjennomsnitt = 3,22), og mer tid til andre ting enn jobben (gjennomsnitt = 3,53). Hele 41,5 % opplever at situasjonen har «blitt noe bedre» eller «blitt svært mye bedre» med hensyn til refleksjon og fordypning i kunstnerisk arbeid (se Tabell 4 i vedlegget). I tillegg oppleves i gjennomsnitt mer ro i hverdagen (gjennomsnitt = 3,33) samt hvile og rekreasjon (gjennomsnitt = 3,22).

Det som er blitt noe verre er nattesøvn (gjennomsnitt = 2,86). Det store flertallet opplever at dette er som før (62 %), mens 26 % opplever at det er «blitt noe verre» eller «blitt mye verre» (se Tabell 4 i vedlegget). Videre er muligheter til å opprettholde den fysiske formen som jobben krever blitt noe verre (gjennomsnitt = 2,78) der 37 % opplever at dette er blitt «blitt noe verre» eller «blitt mye verre». Det man opplever som mest problematisk er det mentale velværet og overskuddet (gjennomsnitt = 2,72) der 44 % opplever dette som har «blitt noe verre» eller «blitt mye verre». Tabell 3.8 viser gjennomsnittstall vedrørende fysisk og psykososialt arbeidsmiljø for ulike yrkesgrupper.

Tabell 3.8 Fysisk og psykososialt arbeidsmiljø for ulike yrkesgrupper - gjennomsnitt (skala 1-5)

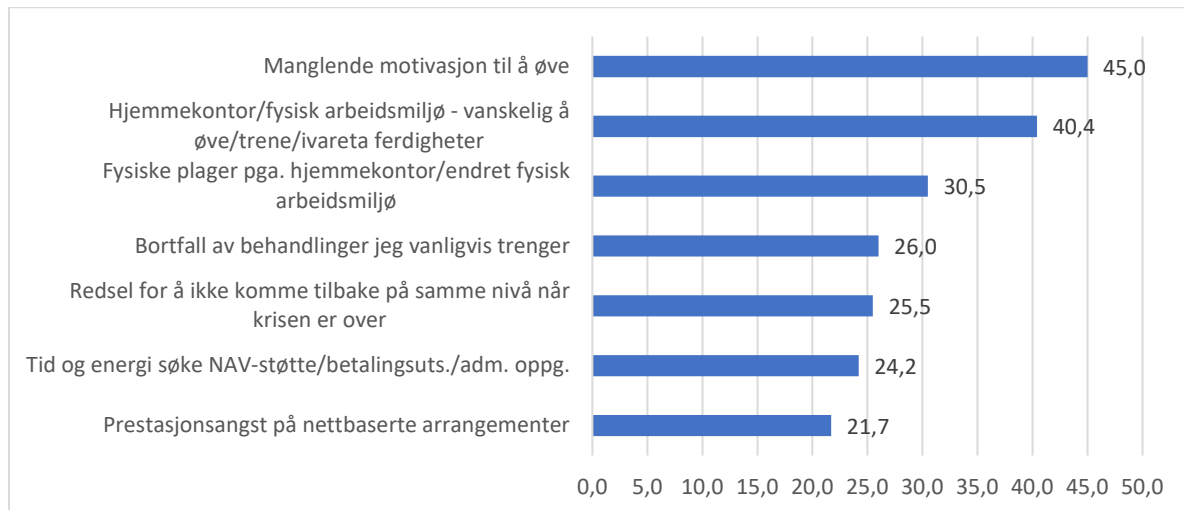
	(1) Musiker mm.	(2) Lærer/ ped.	(3) Kantor mm.	(4) Tekn./ prod. mm.	(5) Danser/ skuesp. mm.	(6) Adm. stilling	(7) Annet/ vet ikke	I alt
Tid til andre ting enn jobben	3,6	3,2	3,6	4,0	3,7	3,3	3,6	3,5
Ro i hverdagen	3,3	3,2	3,6	3,4	3,3	3,1	3,5	3,3
Hvile og rekreasjon	3,3	3,1	3,3	3,5	3,3	3,0	3,4	3,2
Tid til refleksjon og fordypning i kunstnerisk arbeid	3,2	3,1	3,7	3,2	2,8	3,0	3,2	3,2
Nattesøvn	2,8	2,9	3,0	2,9	2,6	2,8	3,0	2,9
Muligheter til å opprettholde fysisk form som jobben min krever	2,8	2,7	2,9	2,8	2,6	2,9	2,5	2,8
Mentalt velvære og overskudd	2,7	2,7	3,0	2,7	2,7	2,6	2,7	2,7
Antall svar	569	374	104	121	32	47	46	1293

1 = musiker/sanger/komponist/dirigent; 2= kulturskolelærer/musikklærer/lærer/pedagog; 3=kantor/organist/kirkemusiker; 4= Tekniker (lyd/lys/studio/generelt), scenografi/kostymedesigner/produsent/ inspisient; 5= danser/koreograf, skuespiller/dramaturg/regissør/sufflør

Vi ser noen forskjeller her. Gruppen teknikere (lyd/lys/studio/generelt)/scenografi/kostymedesigner/produsent synes de har fått mer tid til andre ting enn jobben sammenlignet med andre grupper. Kantorer og kirkemusikere sier de har fått mer tid til refleksjon og fordypning i kunstnerisk arbeid enn andre grupper. Gruppen danser/koreograf, skuespiller/dramaturg/regissør/sufflør kommer dårligst ut på flere punkter, som tid til refleksjon og fordypning i kunstnerisk arbeid, nattesøvn, samt muligheter til å opprettholde den fysiske formen som jobben deres krever.

Figur 3.7 viser omfanget av ulike typer plager samt andre negative konsekvenser for arbeidssituasjonen. Det var mulig å krysse av flere alternativer.

Figur 3.7 Ulike negative konsekvenser på arbeidsvilkårene som følge av koronasituasjonen – andel (i prosent) som har svart bekreftende på spørsmålet

Mange har erfart manglende motivasjon til å øve (45 %). De fysiske konsekvensene av å ha hjemmekontor som kan vanskeliggjøre øving/trening/ivareta profesjonelle ferdigheter (40 %) og fysiske plager som følge av hjemmekontor/endret fysisk arbeidsmiljø (30,5 %) oppleves også som utfordrende for mange. I tillegg er det andre utfordringer som at fysioterapeuter og andre behandlere har hatt stengt (26 %). Videre har en del måtte forholde seg aktivt til NAV og brukt tid og energi på administrative oppgaver (24 %). Noen opplever også utfordringer tilknyttet redsel for og ikke greie å opprettholde nivået sitt (25,5 %) samt prestasjonsangst tilknyttet nettbaserte arrangementer (28 %). Vi har sett om det er forskjeller mellom ulike yrkesgrupper.

I Tabell 3.9 på neste side er konsekvensene for de ulike yrkeskategoriene presentert. Musikere m.fl. samt dansere/skuespillere m.fl. som har størst motivasjonsutfordringer tilknyttet å øve, samt at de sammen med teknikere/produsenter m.fl. har størst redsel for å ikke komme tilbake på samme nivå når krisen er over. Gruppen dansere/skuespillere m.fl. opplever sammen med musikere m. fl. og lærere/pedagoger størst utfordringer tilknyttet hjemmekontor/fysisk arbeidsmiljø som gjør det vanskelig å øve/trene/ivareta sine ferdigheter. Gruppene lærer/pedagog og de i administrativ stilling skiller seg ut ved at en høy andel har fysiske plager på grunn av hjemmekontor eller endring i fysisk

arbeidsmiljø. Gruppen dansere/skuespillere m.fl. bruker mer tid enn andre på å søke NAV, betalingsutsettelse og andre administrative oppgaver. Sammen med lærere/pedagoger og kantorer m.fl. opplever de også noe større grad av prestasjonsangst på nettbaserte arrangementer.

Tabell 3.9 Negative konsekvenser for arbeidsvilkårene i ulike yrkesgrupper, andel (i prosent) som har erfart dette

	(1) Musiker mm.	(2) Lærer/ ped.	(3) Kantor mm.	(4) Tekn./ prod. mm.	(5) Danser/ skuesp.	(6) Adm. stilling	(7) Annet/ vet ikke	I alt
Manglende motivasjon til å øve	55,9%	41,0%	34,0%	36,4%	50,0%	17,0%	26,1%	45,4%
Hjemmekontor/ fysisk arbeidsmiljø som gjør det vanskelig å øve/trene/ ivareta mine ferdigheter	43,7%	44,1%	24,5%	31,4%	56,3%	25,5%	41,3%	43,7%
Fysiske plager på grunn av hjemmekontor/ endring i fysisk arbeidsmiljø	22,4%	43,4%	21,7%	24,8%	31,3%	44,7%	39,1%	30,2%
Bortfall av behandlinger jeg vanligvis trenger	26,2%	27,9%	24,5%	19,0%	31,3%	27,7%	21,7%	25,9%
Redsel for å ikke komme tilbake på samme nivå når krisen er over	33,9%	16,0%	13,2%	34,7%	34,4%	6,4%	26,1%	25,8%
Bruk av mye tid og energi på å søke om nav-støtte, utsettelse av betalinger, og andre administrative oppgaver	34,6%	7,7%	8,5%	33,1%	50,0%	17,0%	28,3%	24,1%
Prestasjonsangst på nettbaserte arrangementer	20,1%	27,7%	29,2%	7,4%	31,3%	12,8%	19,6%	21,8%
Antall	569	374	104	121	32	47	46	1293

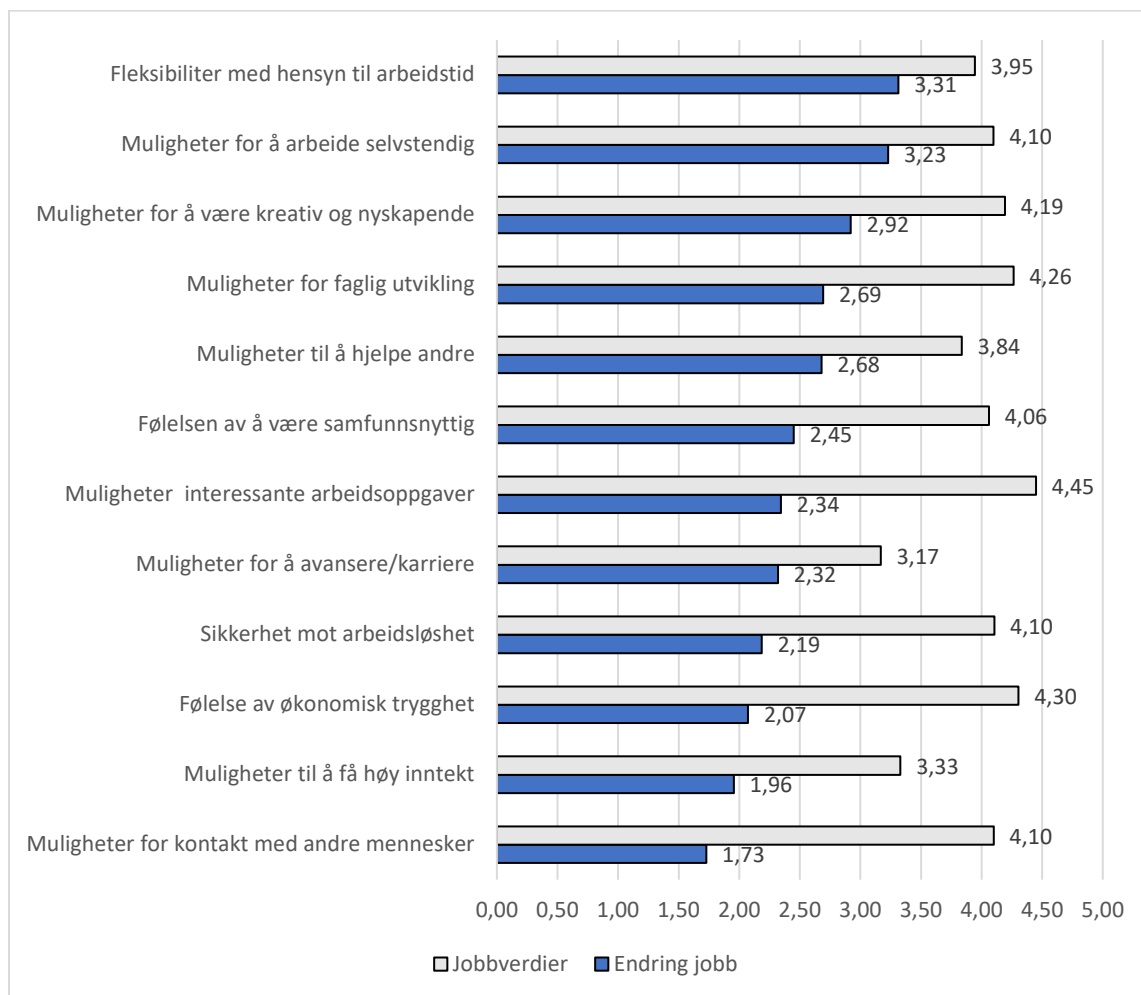
1 = musiker/sanger/komponist/dirigent; 2= kulturskolelærer/musikklærer/lærer/pedagog; 3=kantor/organist/kirkemusiker; 4= Tekniker (lyd/lys/studio/generelt)/scenografi/ kostymedesigner/ produsent; 5= danser/koreograf, skuespiller/dramaturg/regissør/sufflør

Alt i alt ser vi en del positive konsekvenser som at man i gjennomsnitt opplever noe mer ro i hverdagen og tid til kunstnerisk fordypning som følge av koronasituasjonen. Samtidig har det ført til utfordringer både med hensyn til fysiske og psykososiale forhold. Noen opplever utfordringer ved å ha hjemmekontor, som mulighetene til å opprettholde sine ferdigheter på et profesjonelt nivå og at hjemmekontor/endret fysisk arbeidsmiljø gir fysiske plager. Noen opplever også til en viss grad at det er vanskelig å opprettholde den fysiske formen som jobben krever der om lag en av tre opplever at dette er blitt verre. Om lag en av fire opplever at nattesøvnen har blitt verre, og nesten halvparten (45 %) opplever manglende motivasjon til å øve. Nesten like mange (44 %) opplever at mentalt velvære og

overskudd er redusert som følge av koronasituasjonen. Det er også noen forskjeller mellom de ulike gruppene, hvor særlig gruppen danser/koreograf, skuespiller/dramaturg/regissør/sufflør opplever utfordringer på flere fysiske og psykososiale faktorer.

Endringer i *jobbegenskaper generelt* er vist i Figur 3.8 (mørk søyle). Et gjennomsnitt på tre innebærer at jobben er omtrent som før koronasituasjonen. Lavere enn tre indikerer dårligere vilkår og høyere enn tre indikerer bedring i jobbsituasjon.

Figur 3.8 Sammenligning endring i jobbegenskaper sammenlignet med jobbverdier rangert ut fra endring i jobbegenskaper – gjennomsnitt (skala 1-5)

Skala «Endring i jobb»: 1 = Blitt mye verre, 2 = Blitt noe verre, 3 = Omtrent som før, 4 = Blitt noe bedre, 5 = Blitt svært mye bedre

Skala «Jobbverdier»: 1 = Ikke viktig i det hele tatt, 2 = Ikke viktig, 3 = Verken viktig eller uviktig, 4 = Viktig, 5 = Svært viktig

Det er kun fleksibel arbeidstid (gjennomsnitt = 3,31) og muligheten til å jobbe selvstendig (gjennomsnitt = 3,23) som er blitt bedre som følge av koronasituasjonen. Muligheten til å være kreativ og nyskapende er omtrent som før (gjennomsnitt = 2,92). Det som i størst grad har blitt mye verre er økonomi og arbeidsmarkedet, som sikkerhet mot arbeidsløshet (gjennomsnitt = 2,19), følelse av økonomisk trygghet (gjennomsnitt = 2,07), samt muligheter til å få høy inntekt (gjennomsnitt = 1,96). Hele 30 % opplever sikkerheten mot arbeidsløshet er «blitt mye verre», 32 % opplever den økonomiske tryggheten som «blitt mye verre», og 39 % opplever muligheten for høy inntekt som «blitt mye verre» (se Tabell 5 i vedlegget). Dette reflekterer den økonomiske usikkerheten og inntektsbortfallet vi har rapportert i avsnittet om økonomi.

Størst negativ endring oppleves når det gjelder sosial kontakt (gjennomsnitt = 1,73). Hele 80 % opplever dette som «blitt noe verre» eller «blitt mye verre», hvorav halvparten opplever det som «blitt mye verre».

Det trenger i seg selv ikke være et problem at man har mindre kontakt med andre mennesker hvis det ikke oppleves som viktig å ha sosial kontakt. Vi kan derfor sammenligne hva man anser som viktig i en jobb (jobbverdier; lys søyle) med hvordan jobben faktisk har endret seg (mørk søyle). Da ser vi at muligheter til sosial kontakt ansees som meget viktig for utvalget (gjennomsnitt = 4,10), der 81 % opplever dette som «viktig» eller «svært viktig» (se Tabell 6 i vedlegget). Det er en utfordring med et stort avvik mellom viktigheten av sosial kontakt og at man opplever at muligheten for dette er blitt mye verre. Det samme gjelder de økonomiske forholdene, hvor det er store negative avvik mellom viktigheten av sikkerhet mot arbeidsløshet, opplevelse av økonomisk trygghet, og muligheter for høy inntekt sammenlignet med negativ endring i jobbegenskaper. Avviket er særlig stor for opplevd økonomisk trygghet, som oppleves som meget viktig i en jobb (gjennomsnitt = 4,30) og er blitt mye verre som følge av koronasituasjonen (gjennomsnitt = 2,07).

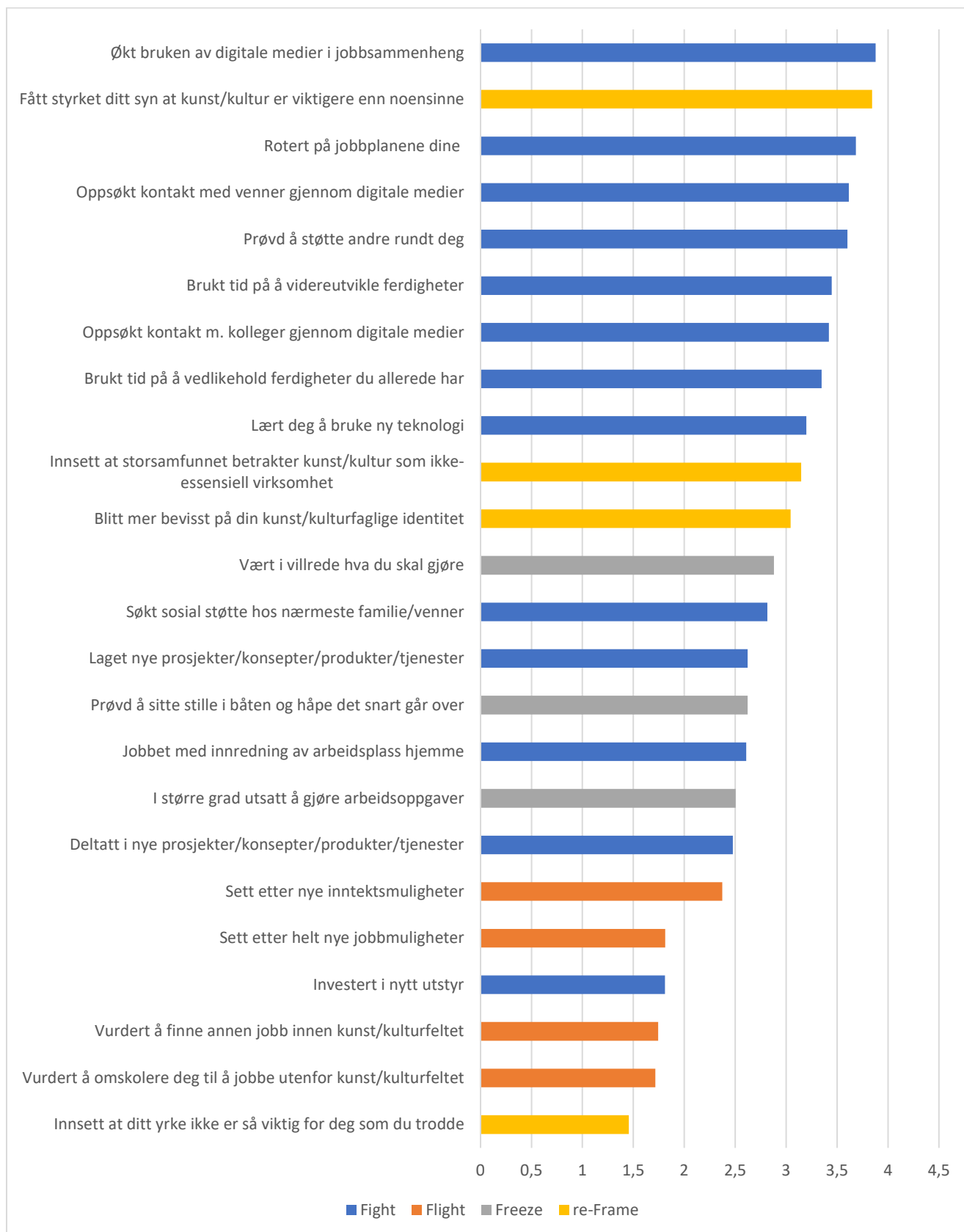
3.6 Mestring av situasjonen

Vi tar utgangspunkt i at koronautbruddet er en stressende situasjon å være i. Ut fra klassisk stressteori kan man reagere på tre hovedmåter; *fight*, *flight* or *freeze* (Webster 2016). Den første mekanismen (*fight*) består i at man blir værende der man er og tar opp kampen. Dette

oversetter vi til aktiv problemløsning. Dette innebærer at man prøver å finne løsninger for å kunne fortsette i nåværende jobb gjennom eksempelvis å utvikle nye produkter og tjenester, opprettholde og utvikle nye ferdigheter, opprettholde og søke sosial støtte, lære seg ny teknologi, og innrede hjemmekontor. *Flight* betyr at man ser etter andre jobbmuligheter innenfor eller utenfor kunst- og kulturfeltet. Mens *fight* og *flight* er uttrykk for endringsadferd, innebærer *freeze* at man i mer eller mindre grad blir handlingslammet og håper det hele går over. Forskning viser at mestring kan ha en rekke ulike former (Skinner m. fl. 2003) og vi har her lagt til *re-frame* som en fjerde dimensjon. Denne innebærer at man tilpasser hvordan man ser på seg selv som følge av det som skjer i omgivelsene. Dersom man eksempelvis ikke får jobb som kulturarbeider lengre, kan man justere sin profesjonelle identitet, artikulert som at det egentlig ikke er så viktig å jobbe som kulturarbeider. En motsatt tilpasning ville kunne være å forsterke sin kunstneridentitet for å lettere forsvare uforutsigbare inntekter.

Figur 3.9 på neste side indikerer at man i stor grad har valgt å gå i en *fight*-modus, det vil si å finne ulike måter å stå i kampen for å kunne fortsette med den jobben man har. Ikke overraskende er økt bruk av digitale medier i jobbsammenheng viktigst, der hele 50 % oppgir at de i «svært stor grad» har økt bruken av digitale medier i jobbsammenheng og 80 % oppgir at de har gjort dette i «i noen grad», «til en viss grad» eller i «svært stor grad» (se Tabell 7 i Vedlegget). Ved nedstenging av arrangementer, arbeidsplasser og økt bruk av hjemmekontor/studio, har mange kompensert dette ved å øke bruken av digitale medier. Man har også i større grad brukt digitale medier til å oppsøke venner og kolleger, der 78 % har oppsøkt kolleger gjennom sosiale medier og 63 % har oppsøkte venner gjennom sosiale medier «i noen grad», «til en viss grad» eller i «svært stor grad». Hele 84 % har rotert på jobbplanene sine «i noen grad», «til en viss grad» eller i «svært stor grad», og fokusert mer på aktiviteter som kan gjøres for tiden, som å komponere, jobbe i hjemmestudio, trene, øve, lage planer og administrere. Nært koblet til dette har det å vedlikeholde og utvikle ny kompetanse vært en viktig mestringsstrategi, der 77 % oppgir at de brukt tid til å videreutvikle ferdighetene sine «i noen grad», «til en viss grad» eller i «svært stor grad». Eksempel på dette er å øve inn nytt repertoar eller lære seg nye metoder og programvare som kan brukes i jobben.

Figur 3.9 Mestring av koronasituasjonen rangert - gjennomsnitt (skala 1-5)

Skala: 1= ikke i det hele tatt, 2=l liten grad, 3 = l noen grad, 4 = Til en viss grad, 5 = l svært stor grad

Et tydelig funn er at Creo-medlemmene i svært liten grad har valgt *flight*. De har i liten grad sett etter nye jobbmuligheter, og i liten grad vurdert å finne seg annen jobb innen kulturfeltet eller å omskolere seg til å jobbe utenfor kulturfeltet. Samtidig ser vi at kunst og kultur i liten grad vurderes som mindre viktig enn før. Hele 85 % rapporterer at de «i noen grad», «til en viss grad» eller i «svært stor grad» betrakter kunst og kultur som viktigere enn noensinne. Hele 88 % mener «ikke i det hele tatt» eller «i liten grad» at yrket man har i dag ikke er så viktig for en som en trodde.

Respondentene rapporterer i relativt begrenset grad liten grad handlingslammelse - *freeze*, men det er variasjon mellom ulike personer i hvilken grad man har vært i villrede om man skal gjøre, har sittet stille i båten og håpet det går over, og utsatt arbeidsoppgaver.

Til slutt har vi *re-Frame* der man i liten grad uttrykker dette ved å mene at kunst og kultur er viktigere enn noensinne, og at man synes at yrket en har valgt er meget viktig. Samtidig synes noen at storsamfunnet ikke verdsetter kunst og kultur nok og at man er blitt mer bevisst sin kunst/kulturfaglige identitet.

Oppsummert ser det ut at kulturarbeidere kort tid etter at koronasituasjonen oppsto gikk i gang med å løse problemer ved å bruke digitale medier, søke sosial støtte, jobbtrotasjon samt vedlikehold og utvikling av kompetanse. Det er svært få tegn til at man vil forlate yrket sitt. Det ser derimot ut til at sterk yrkesidentitet og synet på kunst og kultur som viktigere enn noensinne er forsterket.

3.7 Yrkestilknytning og total jobbtillfredshet

Vi har også sett hvordan man generelt oppfatter jobbsituasjonen sin og hvor tilknyttet man er til yrket sitt som musiker, sanger komponist, dirigent, kulturskolelærer, pedagog, kantor, musikkterapeut, lektor, skuespiller, sanger, danser, lyd/lys-tekniker, produsent, scenograf, kostymedesigner, inspisient, sufflør og ulike administrative stillinger. I Tabell 3.10 på neste side man vi se prosentvis fordeling på ulike svaralternativer samt gjennomsnittet for hvert spørsmål om yrkestilknytning og total jobbtillfredshet.

Tabell 3.10 Oversikt over yrkestilknytning og total jobbtilfredshet – fordeling og gjennomsnitt (skala 1-5)

	svært uenig (1)	2	3	4	svært enig (5)	Gj.snitt
GENERELL JOBBTILFREDSHET						
Generelt liker jeg jobbsituasjonen min	3,4 %	7,4 %	22,1 %	35,4 %	31,7 %	3,85
Alt i alt er jeg fornøyd med den totale jobbsituasjonen min	4,3 %	9,5 %	25,4 %	37,5 %	23,2 %	3,66
YRKESTILKNYTNING						
Jeg planlegger å fortsette å jobbe i det yrket jeg har nå	1,7 %	1,5 %	11,5 %	22,4 %	62,9 %	4,43
Jeg er stolt av å jobbe i dette yrket	0,9 %	0,8 %	7,6 %	20,2 %	70,5 %	4,59
Å fortsette karrieren min innenfor dette yrket er viktig for meg	1,3 %	3,7 %	14,4 %	24,6 %	56,0 %	4,30

Når det gjelder generell tilfredshet med jobbsituasjonen, så er det mellom henholdsvis 67 % og 56 % som svarer at de er meget eller svært enige i at de er generelt tilfredse med jobbsituasjonen sin. Samtidig er det et henholdsvis 11 % og 14 % som sier at de er meget eller svært uenige i at de er tilfredse med jobbsituasjonen sin. Dette betyr at det er et mindretall som ikke er tilfredse med den generelle jobbsituasjonen.

Vi ser av Tabell 3.10 at respondentene i stor grad opplever en sterk grad av yrkestilknytning. Det er 85 % som i meget eller svært stor grad ønsker å fortsette i samme yrke som nå, 91 % som er i meget eller svært stor grad er stolt av å jobbe i dette yrket, og 81 % som i meget eller svært stor grad mener at det er viktig for dem å fortsette i dette yrket. Bare henholdsvis 3,2 %, 1,7 % og 5 % er meget eller svært uenig i dette. Funnene stemmer godt med tidligere resultater om mestring der vi så at man i liten grad vurderte å omskolere seg og finne seg jobb utenfor kunst- og kultursektoren, samtidig som mange opplevde at kunst- og kultur er viktigere enn noensinne.

Alt i alt ser vi tilfredsheten med den totale jobbsituasjonen er nokså høy samtidig som det er en liten, men ikke ubetydelig gruppe, som ikke opplever dette. Samtidig er yrkesidentiteten meget høy der nesten alle er stolte og ønsker å fortsette i yrket de har valgt. Vi har dermed sannsynligvis en liten gruppe som ikke er tilfredse med den totale jobbsituasjonen men som samtidig ønsker å fortsette i yrket. Tabell 3.11 viser kombinasjonen av svaralternativer for to ulike spørsmål: hvor tilfredse de er alt i alt med jobben sin og hvor viktig det oppleves å fortsette i yrket.

Tabell 3.11 Sammenheng mellom yrkestilknytning og total jobbtilfredshet (antall personer)

Alt i alt er jeg tilfreds med jobbsituasjonen min	Å fortsette i dette yrket er viktig for meg					I alt
	Svært uenig (1)	2	3	4	Svært enig (5)	
Svært uenig (1)	5	5	6	13	28	57
2	1	13	28	30	54	126
3	5	20	76	95	139	335
4	3	7	69	140	277	496
Svært enig (5)	3	4	12	47	241	307
I alt	17	49	191	325	739	1321

Vi ser at det er i alt 125 personer (uthevet med rødt) eller 9,5 % som er i en situasjon der de ikke er tilfredse med den totale jobbsituasjonen sin for tiden men som samtidig ønsker å fortsette i samme yrket. Det er altså nesten en av ti som trolig opplever en meget utfordrende situasjon med lav generell jobbtilfredshet og et samtidig sterkt ønske om å fortsette i yrket.

Det er altså en mindre gruppe som opplever sin totale jobbsituasjon som dårlig. Likevel indikerer resultatene totalt sett at Creos medlemmer alt i alt består av yrkesgrupper som er svært glad i jobben sin til tross for store utfordringer og usikkerheter om fremtidig jobb, egen økonomi, samt endringer i arbeidssituasjon. De har i hovedsak møtt utfordringene ved å finne løsninger, og mange anser kunst og kultur som viktigere enn noensinne for samfunnet.

Relevant litteratur

- Blau, G. (1989). Testing the generalizability of a career commitment measure and its impact on employee turnover. *Journal of Vocational Behavior*, 35(1), 88-103.
- Chen, G., Gully, S. M., & Eden, D. (2001). Validation of a new general self-efficacy scale. *Organizational research methods*, 4(1), 62-83.
- Dewe, P. J., & Guest, D. E. (1990). Methods of coping with stress at work: A conceptual analysis and empirical study of measurement issues. *Journal of Organizational Behavior*, 11(2), 135-150.
- Elstad, B. (2015). Freelancing: Cool jobs or bad jobs? *Nordisk kulturpolitisk tidsskrift*, 18(01). Retrieved from http://www.idunn.no/ts/nkt/2015/01/freelancing_cool_jobs_or_badjobs
- Heian, M. T., Løyland, K., & Kleppe, B. (2015). Kunstnerundersøkelsen 2013. Kunstneres inntekter.
- Jansson, D., Elstad, B., & Døving, E. (2019). Universality and situatedness in educating choral conductors. *Music Education Research*, 1-15. doi:10.1080/14613808.2019.1626362
- Jutz, R., Scholz, E., Braun, M., & Hadler, M. (2018). The ISSP 2015 Work Orientations IV Module. In: Taylor & Francis.
- Kalleberg, A. L. (1977). Work values and job rewards: A theory of job satisfaction. *American sociological review*, 42, 124-143.
- Kalleberg, A. L. (2011). *Good jobs, bad jobs: The rise of polarized and precarious employment systems in the United States, 1970s-2000s*: Russell Sage Foundation.
- Kuvaas, B. (2006). Performance appraisal satisfaction and employee outcomes: mediating and moderating roles of work motivation. *The International Journal of Human Resource Management*, 17(3), 504-522.
- May, T. Y. m., Korczynski, M., & Frenkel, S. J. (2002). Organizational and occupational commitment: Knowledge workers in large corporations. *Journal of Management Studies*, 39(6), 775-801.
- McCloskey, J. C., & McCain, B. E. (1987). Satisfaction, commitment and professionalism of newly employed nurses. *Image: The Journal of Nursing Scholarship*, 19(1), 20-24.
- Monteiro, S., Marques Pinto, A., & Roberto, M. S. (2016). Job demands, coping, and impacts of occupational stress among journalists: a systematic review. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, 25(5), 751-772. doi:10.1080/1359432X.2015.1114470
- Roskies, E., Louis-Guerin, C., & Fournier, C. (1993). Coping with job insecurity: how does personality make a difference? *Journal of Organizational Behavior*, 14(7), 617-630.
- Skinner, E. A., Edge, K., Altman, J., & Sherwood, H. (2003). Searching for the structure of coping: a review and critique of category systems for classifying ways of coping. *Psychological Bulletin*, 129(2), 216.
- Skogstad, A. (2001). *Brukerveiledning QPS Nordic: generelt spørreskjema for psykologiske og sosiale faktorer i arbeidet*. Oslo: Statens arbeidsmiljøinstitutt.
- Skogstad, A. (2011). Psykososiale faktorer i arbeidslivet. In S. Einarsen & A. Skogstad (Eds.), *Det gode arbeidsmiljø. Krav og utfordringer*. (2 ed.). Bergen: Fagbokforlaget.
- Stiglbauer, B., & Batinic, B. (2015). Proactive coping with job insecurity: Is it always beneficial to well-being? *Work & Stress*, 29(3), 264-285. doi:10.1080/02678373.2015.1074956
- Wanous, J. P., Reichers, A. E., & Hudy, M. J. (1997). Overall job satisfaction: how good are single-item measures? *Journal of Applied Psychology*, 82(2), 247.
- Webster, V., Brough, P., & Daly, K. (2016). Fight, Flight or Freeze: Common Responses for Follower Coping with Toxic Leadership. *Stress and Health*, 32(4), 346-354. doi:10.1002/smi.2626

Vedlegg

Tabell 1 Oversikt over stillingstype. Sammenligning hovedbeskjeftigelse og beskjeftigelse med flere valg for de som har svart på undersøkelsen. Sammenligning rangering antall personer for de som svarte på undersøkelsen med rangeringen i Creos medlemsmasse

Stillingstype	Prosent fordeling hovedbeskjeftigelse	Prosentvis fordeling stilling (flere valg)*	Rangering de som svarte ut fra antall	Rangering Creos medlemmer ut fra antall
Musiker/sanger/komponist/dirigent	43,1 %	65,7 %	1	1
Kulturskolelærer/musikklærer/lærer	23,2 %	38,0 %	2	2
Pedagog	5,1 %	17,7 %	3	3
Kantor/organist/kirkemusiker	8,0 %	9,7 %	4	4
Tekniker (lyd/lys/generelt)/ scenografi/ kostymedesigner	6,1 %	8,2 %	5	5
Administrativ stilling	3,5 %	5,6 %	6	10
Produsent/inspisient	3,0 %	5,5 %	7	6
Skuespiller/dramaturg/regissør	1,3 %	2,8 %	8	9
Terapeut/musikktérapeut/miljøterapeut	1,3 %	2,3 %	9	7
Danser/koreograf	0,8 %	1,7 %	10	8
Sufflør	0,4 %	0,5 %	11	11
Annet	3,5 %	4,6 %		

*Det er mulig å være medlem i flere kategorier

Tabell 2: Yrkesgruppe etter hovedtilknytningsform til arbeidslivet

I hvilken yrkesgruppe har du din hovedbeskjeftigelse?	Hovedtilknytningsform		
	Fast ansatt (heltid eller deltid)	Næringsdrivende eller frilansere	I alt
Musiker/sanger/komponist/dirigent	23,0%	72,4%	42,1%
Kulturskolelærer/musikklærer/lærer + pedagog	45,9%	5,6%	30,3%
Kantor/organist/kirkemusiker	13,8%	0,9%	8,8%
Tekniker (lyd/lys/studio)/scenograf/ kostymedesigner/produsent/inspisient	6,3%	14,4%	9,4%
Danser/koreograf, skuespiller/dramaturg/ regissør/sufflør	2,2%	2,4%	2,3%
Administrativ stilling	5,7%	0,2%	3,6%
Annet	3,1%	4,0%	3,4%
Sum	100%	100%	100%
Antall	717	450	1167

Tabell 3. Opplevd usikkerhet – fordeling i prosent

I hvilken grad har du erfart økt usikkerhet tilknyttet koronasituasjonen med hensyn på..

Svar fordelt på prosent

	I svært liten grad	I liten grad	Til en viss grad	I stor grad	I svært stor grad
... hva du skal jobbe med et halvt år frem i tiden?	12,1 %	15,1 %	23,2 %	22,6 %	26,9 %
... hva du skal jobbe med to år frem i tiden?	17 %	26 %	30,6 %	15,1 %	11,3 %
... egen økonomi?	11,2 %	19 %	28,3 %	20,3 %	21,2 %
... videre yrkeskarriere?	19,1 %	27,8 %	28,3 %	14 %	10,8 %
... om du kan forsette å jobbe med kunst og kultur?	29,3 %	28,8 %	22,5 %	10,7 %	8,5 %
... den generelle samfunnsutviklingen?	4,9 %	12,5 %	36,7 %	31,5 %	14,4 %

Tabell 4. Fysiske og psykososiale konsekvenser – fordeling i prosent

Her ber vi deg angi i hvilken grad situasjonen din har endret seg til det bedre eller verre etter koronautbruddet. I hvilken grad opplever du endringer i:

Svar fordelt på prosent

	Blitt mye verre	Blitt noe verre	Omtrent som før	Blitt noe bedre	Blitt svært mye bedre
...muligheter til å opprettholde fysisk form som jobben min krever	12 %	24,5 %	43,3 %	14,2 %	6 %
... nattesøvn	4,4 %	21,2 %	62,2 %	8,7 %	3,5 %
... hvile og rekreasjon	3,8 %	19,2 %	38,7 %	27,3 %	11 %
... tid til refleksjon og fordypning i kunstnerisk arbeid	6,9 %	15,7 %	35,8 %	31,3 %	10,2 %
... mentalt velvære og overskudd	9 %	35 %	36,6 %	13,6 %	5,7 %
... tid til andre ting enn jobben	4,2 %	12,2 %	28,9 %	35,5 %	19,1 %
... ro i hverdagen	7,1 %	18,1 %	26,3 %	31,5 %	16,9 %

Tabell 5. Endring i jobbegenskaper – fordeling i prosent

Her ber vi deg angi i hvilken grad jobbsituasjonen din har endret seg til det bedre eller verre som følge av koronautbruddet. I hvilken grad har du erfart endringer i:

Svar fordelt på prosent

	Blitt mye verre	Blitt noe verre	Omtrent som før	Blitt noe bedre	Blitt svært mye bedre
... muligheter for å være kreativ og nyskapende	10,2 %	21,8 %	38,5 %	24,5 %	4,9 %
... muligheter til å få høy inntekt	38,9 %	27,2 %	33,4 %	0,5 %	0 %
... muligheter for å avansere/karriermuligheter	23,4 %	23,7 %	50,6 %	2 %	0,2 %
... muligheter til å ha interessante arbeidsoppgaver	21 %	32,1 %	39,3 %	6,7 %	0,9 %
... muligheter for å arbeide selvstendig	6,4 %	7,5 %	53,3 %	22,5 %	10,3 %
... muligheter til å hjelpe andre	9,6 %	27,2 %	50,5 %	11 %	1,7 %
... sikkerhet mot arbeidsløshet	30,4 %	23 %	44,8 %	1,1 %	0,7 %
... fleksibilitet med hensyn til arbeidstid	7,6 %	10,1 %	40,7 %	26,8 %	14,9 %
... muligheter for kontakt med andre mennesker	50,4 %	29,9 %	16,6 %	2,7 %	0,5 %
... følelse av økonomisk trygghet	31,9 %	30,8 %	36 %	0,9 %	0,5 %
... muligheter for faglig utvikling	11,8 %	29,7 %	38,9 %	16,7 %	2,9 %
... følelsen av å være samfunnsnyttig	21,7 %	25,7 %	40,9 %	9,4 %	2,4 %

Tabell 6. Jobbverdier – fordeling i prosent

Hvor viktig synes du at følgende egenskaper er hvis du skulle vurdere en ny jobbmulighet? Hvor viktig er...

Svar fordelt på prosent

	Ikke viktig i det hele tatt	Ikke viktig	Verken viktig eller uviktig	Viktig	Svært viktig
Muligheter for å være kreativ og nyskapende	1,1 %	2,5 %	12 %	44,7 %	39,7 %
Muligheter til å få høy inntekt	3,1 %	11,3 %	42,3 %	35,9 %	7,3 %
Muligheter for å avansere/karriermuligheter	4,7 %	16,6 %	42,7 %	29,2 %	6,8 %
Muligheter til å få interessante arbeidsoppgaver	0,8 %	0,8 %	4,7 %	40,2 %	53,5 %
Muligheter for å arbeide selvstendig	0,8 %	3,5 %	14,1 %	48,2 %	33,4 %
Muligheter til å hjelpe andre	1 %	2,3 %	26,4 %	52,7 %	17,6 %
Sikkerhet mot arbeidsløshet	1,4 %	2,5 %	15,2 %	46,1 %	34,8 %
Fleksibilitet med hensyn til arbeidstid	0,7 %	4,2 %	23,6 %	42,9 %	28,6 %
Muligheter til kontakt med andre mennesker	1 %	2,8 %	15,3 %	46,8 %	34,1 %
Følelse av økonomisk trygghet	0,5 %	1,1 %	8,2 %	48,2 %	42,1 %
Muligheter for faglig utvikling	0,6 %	1 %	9,1 %	50 %	39,3 %
Muligheter til å være samfunnsnyttig	1 %	1,4 %	17 %	51,9 %	28,7 %

Tabell 7 Oversikt over mestring – fordeling i prosent

Nedenfor er det listet opp flere mulige måter å håndtere koronasituasjonen på. I hvilken grad har du...

Svar fordelt på prosent

	Ikke i det hele tatt	I liten grad	I noen grad	Til en viss grad	I svært stor grad
... økt bruken av digitale medier i jobbsammenheng?	8,5 %	11,5 %	13,6 %	16,2 %	50,1 %
... laget nye prosjekter/konsepter/produkter/tjenester (f.eks drive-in konserter, strømming av konserter og andre tilbud via internett mm.)	31,1 %	19,4 %	18,7 %	17,8 %	13 %
... søkt sosial støtte hos nærmeste familie eller venner?	24,7 %	18,2 %	22,7 %	19,7 %	14,8 %
... jobbet med innredningen av arbeidsplass hjemme?	26,7 %	24,2 %	21,2 %	17,4 %	10,5 %
... blitt mer bevisst på din kunst/kulturfaglige identitet?	12,6 %	21,6 %	28,6 %	23,4 %	13,9 %
... sett etter nye inntektsmuligheter?	36,6 %	22,5 %	16,6 %	15,5 %	8,8 %
... rotert på jobbplanene dine og fokusert på det som er mulig å gjøre for deg akkurat nå (f.eks komponere, jobbe i hjemmestudio, øve, trene, lage planer, administrasjon)?	6,7 %	9,6 %	24,7 %	26,6 %	32,4 %
... vært i villrede hva du skal gjøre?	18,8 %	25,2 %	21,7 %	17,6 %	16,7 %
... brukt tid på å vedlikeholde ferdigheter du allerede har (f.eks. daglige øvelser)?	7,9 %	18,6 %	26,1 %	25,7 %	21,7 %
... investert i nytt utstyr?	59,8 %	16,5 %	9,9 %	10,3 %	3,5 %
... vurdert å omskolere deg til å jobbe utenfor kunst- og kulturfeltet?	65,3 %	14,1 %	8,9 %	6,9 %	4,7 %
... oppsøkt kontakt med kolleger gjennom digitale medier?	7,2 %	15,2 %	26,7 %	30,2 %	20,7 %
... deltatt i nye prosjekter/konsepter/produkter/tjenester (f.eks. drive-in konserter, strømming av konserter eller andre tilbud via internett)?	36,3 %	18,1 %	17,6 %	17,7 %	10,3 %
... prøvd å støtte andre rundt deg?	3,5 %	9,2 %	30,2 %	37,4 %	19,5 %
... brukt tid på å videreutvikle ferdigheter (f.eks. øve inn nytt repertoar eller lært deg nye metoder/programvare) som kan brukes i jobben?	7,3 %	16,1 %	25,1 %	27,7 %	23,8 %
... i større grad utsatt å gjøre arbeidsoppgaver?	24,7 %	27,4 %	26,6 %	15,7 %	5,7 %
... vurdert å finne annen jobb innen kunst- og kulturfeltet?	61,1 %	18,4 %	9,8 %	6,7 %	4,1 %
... innsett at storsamfunnet betrakter kunst/kultur som ikke-essensiell virksomhet?	13,7 %	19,7 %	24,4 %	22,8 %	19,4 %
... søkt støtte hos nærmeste leder	48,2 %	24,7 %	13,9 %	10,8 %	2,4 %
... sett etter helt nye jobbmuligheter?	60,2 %	16,6 %	10,2 %	7,6 %	5,4 %
... lært deg å bruke ny teknologi?	13,9 %	16,4 %	25,5 %	24,5 %	19,7 %
... kommet frem til at ditt yrke ikke er så viktig for deg som du trodde?	71,6 %	16,9 %	7 %	3,2 %	1,2 %
... prøvd å sitte stille i båten og håpe at dette snart går over?	25 %	21,4 %	28,9 %	15,7 %	8,9 %
... fått styrket i ditt syn at kunst/kultur er viktigere enn noensinne?	4,3 %	10,2 %	20,5 %	26,7 %	38,2 %
... oppsøkt kontakt med venner gjennom digitale medier?	4,4 %	12,6 %	24,3 %	34,5 %	24,2 %